

Barnardino Graña, president de l'Associació d'Escriptors

«A Galícia hi ha odi envers la llengua pròpia»

Avui es presenta a Barcelona l'Associació de Escriutores en Lingua Galega, a les vuit del vespre, a la sala Sant Francesc d'Assís de Pompeia. Per aquest motiu hi ha entre nosaltres el catedràtic Bernardino Graña, president de l'esmentada associació, i el poeta Alfons Pexegueiro, secretari. Amb ells parlem de la situació de la literatura i la cultura gallegues.

—Hi ha problemes molt greus. El més important, el de la diglòssia: la minusvaloració i odi envers la pròpia llengua, a conseqüència de la pèrdua de la identitat col·lectiva.

—El problema —afegeix Pexegueiro— és que hi ha una despersonalització total. El drama és que un noranta per cent d'habitants de Galícia parlen el gallec però no el llegeixen. I consti que a Galícia hi ha una gran riquesa cultural: els «cancioneros», per exemple. Aquest és el problema: posar fi a l'imperialisme cultural. Hem de pensar que quan Manuel Antonio publicava *De catro a catro* era el mateix moment de l'*Ulisses* de Joyce, per exemple. Vull dir amb això que ens esforcem per connectar la literatura gallega amb la resta de literatures europees i també perquè es vegi que —com en el cas de *Catro a catro*— hi ha obres que poden igualar-se amb les que es fan arreu. Per això és important el paper que pot fer un grup com *Rompente*, que trenca amb una poesia ploranera, en el mal sentit de la paraula. Ara, els poetes d'aquests grups —i d'altres— fan una poesia molt interessant, amb noves formes d'expressió.

—Però el públic no se n'assabenta, de tot això —diu Graña...— perquè la cultura és en mans de nòcròfags, que només fan que desenterrar Castelao, Rosalia de Castro, Curros. Es en mans de gent que viu al segle dinou —afirma Pexegueiro— i, la «nova literatura», hom l'està marginant. Hi ha una guerra contra la cultura progressista gallega.

—Quina és la situació de l'ensenyament del gallec i en gallec?

—A partir del decret del bilingüisme, a EGB i BUP es fan tres hores setmanals de llengua gallega. Però és una tortura més per als escolars, que ja tenen un programa prou carregat. I, d'altra banda, el que no és prou clar és que un professor pugui donar classes en gallec. Fins a tal punt, que alguns professors que feien en gallec matèries diverses han estat perseguits judicialment, a partir de denúncies dels pares. L'esmentat decret parla de «protecció» del gallec. Però nosaltres no volem protecció. Volem el reconeixement del poble gallec a aprendre en la seva pròpia llengua.

—I l'actitud dels partits...

—Tallen tota mena d'iniciativa, tant la UCD com els altres —ens diu Pexegueiro. **Crec que passa com a tot arreu: la cultura interessa per a instrumentalitzar-la, com els problemes de les dones.**

Aquests dos escriptors gallegos volen, però, fer una crida molt concreta:

—Es tracta del «cas» Méndez-Ferrín, l'escriptor empresonat a partir de l'aplicació de la llei antiterrorista. Méndez-Ferrín és un poeta i novel·lista molt destacat —de quaranta-dos anys—, militant destacat del Partido Galego de Proletariado. No sabem exactament de què l'acusen. Sabem que se'l relaciona

amb un atracament. Però el que sí que sabem —afirma Pexegueiro— és que durant la seva detenció va patir maltractaments físics i psíquics. Ara és a la presó de Segòvia i a nosaltres dos no ens el van deixar veure. Fou detingut quan començava la campanya per l'aprovació del referèndum d'«autonomia» sobre el qual Méndez-Ferrín es mostrava crític. L'esquerra oficial no vol ni tocar la qüestió.

Malgrat tot, es mostren optimistes:

—En un termini de cinc o sis anys —diu Pexegueiro, un destacat poeta premi de la Crítica a Galícia, un dels primers poetes gallegos que aspiran a

«viure» de la poesia... les posicions quedaran marcades. A tota aquesta gent que ara té accés als mitjans de comunicació, bo i practicant un «galleguisme col·laboracionista.»

I acaben fent uns grans elogis de la realitat cultural catalana.

—Des d'allà es veu Catalunya com un país que no pertany a Espanya; en tot cas, molt dependent de la cultura francesa. Però on la gent estima allò que és seu. D'altra banda, Catalunya apareix com l'avantguarda cultural de les nacionalitats de l'Estat espanyol i, encara, de tot Europa. Per a nosaltres, és un model.

A Pons